

Het verhaal van mens en dier (1976)

Sieth Delhaas

Weerwoord, december 1976

Levensbeschrijving

‘Rechten voor al wat leeft’, heet de actiegroep die zich inspant voor leven en lot van dieren. Het is zo’n actiegroep waar sommige mensen geen raad mee weten.

‘En wat die groep wil is toch niet uitvoerbaar’, zegt de één. En anderen zeggen, dat een actiegroep overdrijft, dat zal met deze groep ook wel weer het geval zijn. Rechten voor dieren? Ja, want heb je er ooit aan gedacht wat er met het stijve, diepgevroren lijf van het haantje gebeurde voordat het goudgeel uit de braadpan komt?

Eén en twintig dagen worden bevruchte eieren al draaiende verwarmd, daarna gaat de broedkast open, de kuikens die uit en droog zijn worden in kartonnen dozen gestopt en vervoerd naar de plaats waar hun een mestleven van 7 weken is toebedacht.

Heb je als kuiken de pech, dat je nog maar half uit je ei bent, nog nat, of mismaakt dan wordt je verzopen. Erg vlug volgt de dood niet, want de natuur heeft je extra luchtzakken toebedeeld. Of je loopt de kans, dat je met je medepechvogels levend in een plastic zak of ton wordt opgeslagen totdat, na dagen, je als levend voer bij de zwijnen belandt.

Moet je nou die kuikens die betere kansen bij hun geboorte hadden benijden? Hun korte leven gaat ook niet over rozen! Kuikens van acht dagen bijv. worden (wie durft te zeggen dat het pijnloos is?) de snavels afgebrand. Het gaat razendsnel, 700 stuks per uur. Waarom? Hun bazen zijn veel te bang dat ze elkaar doodpikken als ze met elkaar opgepakt zitten in een veel te klein mesthok. Nu staan ze hun hele leventje doodstil naast elkaar. Ze kunnen

ook niet anders want geen plekje van de grond is onbezet. Het is er in ieder geval heerlijk warm. Rijen lampen branden dag en nacht, eentonig dreunen de ventilatoren. Zij moeten de dieren van de voortdurende dreiging van de verstikkingsdood redden.

Een hittegolf kost duizenden kuikens het leven. Hoeveel er dit jaar omkwamen bij de tropische temperaturen die we mochten noteren? Geen idee. Tenminste, cijfers worden er niet vrijgegeven. Breekt er pseudopest uit dan kun je natuurlijk niet zo’n hok in gaan en 30 tot 50.000 kuikens stuk voor stuk de nek omdraaien. Nee, dan draai je de lampen uit en na een paar dagen heeft ook het laatste kuiken wel het loodje gelegd van dorst en honger.

Maar we hadden het over het kuiken dat de 7 weken wel vol maakt en op onze tafel belandt. Op de eerste ochtend van de achtste week komt er een soort verhuiswagen voorrijden beladen met kratten. Luiken van de schuur worden geopend en de kuikens eruit gegraaid. Dat gebeurt



bepaalt niet zachtzinnig en steekt er hier en daar een kop uit een krat dan bonkt de volgende krat erboven op. Is het dier onmiddellijk dood, of vangt het z'n reis naar de slachterij doodziek van pijn aan? Wie zal het zeggen? Tempo, tempo is het devies en wat niet weet - wat niet deert.

Gelukkig voor de haantjes nadert nu bijna het einde. In de slachterij komen ze met hun kop naar beneden aan een ketting te hangen, allemaal netjes op een rijtje. Een automatisch mes wordt elektrisch in beweging gebracht en alle koppen vallen stuk voor stuk naar beneden. Dat was hun leven en de afwerking tot diepvrieskip is nog maar een kwestie van enkele vakkundige handgrepen.

Kalveren en varkens

Kiezen we liever voor een kalfs- of varkensrollade met de feestdagen? Dan moet je toch ook wel wat vaker slikken als je van die dierenlevens het één en ander te weten komt. Bij kalveren wordt bloedarmoede kunstmatig aangekweekt, dan ziet het vlees er straks mooier uit. Bloedarmoede maakt oneindig moe, maar deze beesten worden in hun kisten waarin ze hun 18 weken-lange-leven moeten doorbrengen gedwongen te blijven staan. In de wet staat wel, dat ze op beide zijden onbelemmerd moeten kunnen liggen, maar die wet wordt dagelijks door heel wat mesters overtreden. Achttien weken staan kweekt beslist geen stevige poten, maar daar kun je met het vervoer van die beesten naar de slachthuizen toch geen rekening mee houden! Geluk heb je als je slachthuis in Nederland staat, maar 80% van de kalveren gaat naar Italië.

2. Top tien grootste varkenshouders

| familienaam | woonplaats | aantal varkens | omzet in miljoen € |
|----------------------------|------------------------|----------------|--------------------|
| 1 Van Genugten | Best (N.-Br.) | 36.330 | 13,0 |
| 2 Koopebergen | Lunteren (Gld.) | 31.600 | 12,5 |
| 3 Driessen (Heyde Hoeve) | Finsterwolde (Gr.) | 30.000 | 10,5 |
| 4 Knoops (Heyde Hoeve) | Someren (N.-Br.) | 27.600 | 11,9 |
| 5 Straathof (o.a. Knothof) | Kapel-Avezaath (Gld.) | 27.000 | 15,4 |
| 6 Smits (Princepeel) | Wilbertoord (N.-Br.) | 25.600 | 12,0 |
| 7 Houben (Houbensteyn) | Ysselsteyn (L.) | 22.400 | 11,8 |
| 8 Van Asten | Helmond (N.-Br.) | 22.000 | 11,1 |
| 9 Mts. Lavrijsen | Reusel (N.-Br.) | 20.000 | 10,4 |
| 10 Bouwman-Romijn | Kootwijkerbroek (Gld.) | 18.700 | 7,1 |

* aantal opgegeven zeugen en vleesvarkens. ** bij een gemiddelde opbrengst (praktijkcijfer) van €2.200 per pig en €150 per vleesvarken.



Trekt het je aan de reis Nederland-Italië, staande, met bloedarmoede?

Over biggen en varkens zijn soortgelijke verhalen te vertellen. Het breken van de hoektanden bij de geboorte, het strak aanbinden van drachtige zeugen zodat ze alleen op hun buik kunnen gaan liggen (prettig gevoel, als er dertien kleine biggetjes inzitten!) En dan het vervoer! Heb je ze wel eens horen rijden die vrachtwagens met krijsende dieren? De varkens hebben namelijk 24 weken lang tussen vier muren geleefd, voeding gekregen alleen gericht op de produktie van vlees of spek, net wat ons als consument het liefste is. Hun beendergestel is uitgesproken slecht. Zijn ze aan consumptie toe dan komt de wagen voorrijden, aan hun staart worden ze uit de stallen gesleurd. Er breekt paniek uit. Eén en al gekrijs. Ze raken beknelde in de overvolle vrachtwagens. De hartslag gaat van 120 over op 350 slagen per minuut. Omdat varkens geen zweetklieren hebben kunnen ze niet zweten, krijgen het benauwd in de wagens waar de temperatuur oploopt tot 45 graden. Omstandigheden die totale verstijving van de dieren tot gevolg hebben. Heb jij wel eens kramp in je spieren gehad? Kun je je voorstellen op die manier hangend tussen lotgenoten een ritje in een vrachtwagen te maken? Nou dat is het lot van zo'n 14 miljoen varkens per jaar die voor de slacht naar binnen- en buitenlandse slachthuizen gaan.

Rechten voor al wat leeft

Vreselijk negatief wat ik nu net verteld heb. Toen ik het allemaal hoorde uit de mond van mevrouw Van Oosten-Poortman uit Raalte, de op volle toeren draaiende motor in de landelijke belangengroep 'Rechten voor al wat leeft', kreeg ik de neiging te zeggen: ik hoef geen vlees meer. 'Daar schiet je geen fluit mee op', is haar resolute reactie, 'dan gaat 90% naar het buitenland, dus helpt dat niet.' Ik ben erg benieuwd te horen wat er dan moet gebeuren. Tenslotte kunnen we als bewoners van een landje, dat zich druk maakt om alles wat er aan onrechtvaardigheden over onze grenzen gebeurt, dit niet langer tolereren. Heeft een boer dan geen hart meer voor zijn beesten? Is de romantiek van het landleven een leugen? Of er ooit een romantisch landleven heeft bestaan laten we aan jullie eigen fantasie over!

Mevrouw van Oosten heeft er dertig jaar als verpleegster opzitten en zag het voor haar ogen gebeuren dat mensen veel te jong dood gingen. Ze is er mee gestopt. Zag het niet meer zitten in de hedendaagse medische zorg. Maken we onszelf niet ziek? Wat eten we? De varkens worden afgemest met kopersulfaat, ze worden ingespoten tegen hersenkwaal, slingerziekte, biggengriep, spoelworm, snuffelziekte, ingewandswormen, varkenspest, mond- en klauwzeer, jeukpest. Denk je dat het gezond is als wij dat allemaal mét het vlees naar binnen krijgen? Als je slecht eet word je ziek, al die chemische preparaten belanden in je lever. Groenten, aardappelen, fruit, alles wordt bespoten en dan nog wat er in het voer van de dieren wordt verwerkt. Vind je het gek dat we ziek worden? De consument moet zeggen wij willen hier niet meer aan mee doen. Wij willen geen varkensvlees dat op deze manier is vetgemest.'

Wat we voorlopig, zolang de situatie zich nog niet heeft gewijzigd in de Nederlandse varkensmesterijen en kippen-slachterijen dan wel voor vlees moeten eten?

'Rundvlees' raadt mevrouw Van Oosten aan. 'Die dieren hebben tenminste nog een fatsoenlijk leven in de wei gehad. Wij ageren niet tegen de agrariërs. Wij beschuldigen wel de EEG, het ministerie, het Landbouwschap, dat voorlichting geeft en de voederfabrikanten. Die zijn de oorzaak van dit alles'.

Op lezingen die zij overal in het land houdt, aan mensen die reageren op radioprogramma's over de belangengroep (op een Uitzending voor de KRO enkele weken terug kreeg ze 200 (!) positieve reacties) geeft ze handtekeningenlijsten met het doel een enquête te houden hoeveel mensen er bereid zijn f 1,- per kilo varkensvlees meer te betalen voor varkensvlees van dieren die op normale manier zijn gemest, d.w.z. zeugen niet aanbinden, biggen niet op batterijen, mestvarkens niet in betonnen hokken, extra controle op vervoer en op het verdoven voor het slachten. Op de verpakking zal het garantiemerk komen te staan, dat sinds een jaar ook prijkt, zegevierend zou ik bijna zeggen, op de kartonnen eierdozen, waarin de scharreleieren worden verpakt. Een succes van de eerste orde voor de groep. Een jaar geleden begonnen met 18.000 eieren per week, afkomstig van een aantal hoenderparken, die notabene door de vrijwilligers zelf moeten worden gecontroleerd!, is de verkoop bij het publiek zo aangeslagen, dat vanaf eind oktober 1976 deze eieren nu een omzet hebben met 1.000.000 per week. Onder andere heeft een groot winkelbedrijf zich ervoor geïnteresseerd, dat zijn klanten de keuzemogelijkheid wil bieden.

Zijn die eieren nu zoveel lekkerder dan die uit de legbatterijen?

'Dat is niet het doel van de aktie. Wel gaat het erom het legbatterijen systeem waarin de kippen met zijn vieren of vijven in een gazen hokje zitten van 40-45 cm, waarbij hun tenen, die ze hebben om mee in het zand te krabben, door het gaas steken, uit de wereld te helpen.

De enige beweging die de dieren hebben is het over elkaar heen lopen. Door de kleine ruimte krijgen ze borstblaar, erg pijnlijk, ze verliezen hun veren doordat ze met hals, rug en borst voortdurend langs het gaas moeten schuren. Rustig tijd om hun ei te leggen krijgen ze ook niet. Ik zeg wel eens, als ik bij zo'n mijnheer in Den Haag kom van het Ministerie: 'Als u een hoopje moet doen en er komt steeds iemand bij u binnen of u al klaar bent, wat gebeurt er dan, dan gaat dat hoopje weer naar boven, dan kunt u niet.' Nou hetzelfde gebeurt bij zo'n kip. Die wordt steeds gestoord door de andere kippen, die over hem heen lopen. Normaal doet een kip drie kwartier over het leggen van een ei. In een legbatterij doet hij er tweeënehalf uur over!

En nog is het einde niet. Nu blijkt, dat die prachtig gevederde kippen uit de 35 hoenderparken waar het scharrelei vandaan komt, zo in trek zijn, dat ze voor de export worden bestemd. Wat denkt u, de kale, zenuwachtige kippen uit de legbatterijen mogen wij eten. Niet dat we onze Italiaanse EEG-partners de kip misgunnen, maar wel, dat die kippen die reis levend in ijzeren kratten moeten maken. Ik hoorde het verhaal van een chauffeur, die de reis, alleen, in één dag moest maken, anders kwamen de kippen niet levend aan de Italiaanse grens en dan kreeg hij last. Dus niet alleen dierenlevens worden geofferd aan Mammon! Wat de belangengroep wil is dat deze kippen, die een goed leven hebben gehad niet levend naar een ander land gaan.



Mevrouw van Oosten heeft trouwens nog veel meer grieven. Het waanzinnige verkeer van veetransporten van het uiterste puntje van West-Duitsland naar Engeland en eenzelfde veetransport weer retour. 'Het is natuurlijk handel, en economie enz., dat begrijpen alleen mannen, maar moet je je eens voorstellen wat een waanzinnige energieverpilling!'

Nog niet genoeg bereikt

Zes jaar bestaat de belangengroep nu en er is al heel wat bereikt, maar nog lang niet voldoende. De telefoon staat bij haar thuis in Raalte niet stil. Hoe deze vrouw, die toch niet meer bij de jongsten behoort, steeds weer de energie opbrengt is me een raadsel. Haar vasthoudendheid en vuur voor de zaak hebben nog niets ingeboet sinds onze ontmoeting op de afsluitvergadering van het Natuurbeschermingsjaar 1970, waar zij zich ook al afzette tegen de bio-industrie. Heette de groep eerst 'Dier in Nood' sinds kort is de naam veranderd in 'Rechten voor al wat leeft', omdat door de misstanden rond de produktie van het vee ook de gezondheid van de mens wordt bedreigd. De bezigheden hebben zich nu ook uitgebreid tot het terrein van de geneeskunde. Gepleit wordt voor een keuzemogelijkheid, ook voor ziekenfondspatiënten om zich volgens de natuurgeneeswijze te laten behandelen; dat daar ook instellingen voor komen. Nu is het zo, dat tienduizenden mensen, die zich door een homeopaat laten behandelen of zelf homeopathische geneesmiddelen aanschaffen - en daarbij zijn heel veel jongeren -, ondanks hun verplichte bijdrage aan het ziekenfonds, zelf voor de kosten op moeten draaien.

~~~~~

*De redactie beseft, dat vooral de agrariër zich door een actiegroep als 'Rechten voor al wat leeft' voelt aangesproken.*

*Kan hij anders? Hij moet toch ook leven?*

*Moet van hem de verandering in produktie komen? Is hij daartoe in staat? Hoe denken jonge agrariërs hierover?*

*Met dit artikel als uitgangspunt is de redactie naar de christelijke plattelands jongerenorganisatie gestapt.*

*Vraag: reageren jullie hier eens op. We hopen deze reactie in het volgend nummer te plaatsen.*